

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 30. november 2020
JOURNAL NR.
RA-2020-2100105-1

SAGSBEHANDLER: SJM/

Anvendelsen af varetægtsfængsling i isolation 2019

Denne redegørelse med bilag indeholder data vedrørende isolationsfængsling for de danske politikredse og Færøernes Politi.

Resultater og udvikling - de danske politikredse

- I 2019 var der i alt 15 varetægtsfængslinger i isolation i Danmark. Antallet er set over en 5-årig periode mere end halveret. Siden 2001, hvor der var mere end 550 varetægtsfængslinger i isolation, er antallet faldet med 97 procent.
- Den gennemsnitlige varighed af disse varetægtsfængslinger var 22 dage i 2019 og har dermed ligget på nogenlunde samme niveau gennem de seneste fem år, men er dog steget i forhold til de seneste to år.
- 1 isolationsfængsling varede i 2019 mere end 8 uger, og dette er den første isolationsfængsling af en varighed på mere end 8 uger de seneste 5 år.
- Varetægtsfængslinger i isolation udgjorde 0,3 procent af det samlede antal varetægtsfængslinger i 2019, og procentandelen har været svagt faldende de seneste 5 år.
- Størstedelen af varetægtsfængslinger i isolation i 2019 vedrørte narkotikakriminalitet.
- Ingen personer under 18 år var i 2019 varetægtsfængslet i isolation. Det samme gjorde sig gældende i 2018, hvorimod der årene forinden var enkelte heraf.

Justitsministeriets forskningskontors ”Statistik om isolationsfængsling 2019” (vedhæftet), indeholder tabeller med nærmere data og beskrivelse af anvendelsen af varetægtsfængslinger i isolation for 2019. Til sammenligning med tidligere år er der endvidere medtaget data for årene 2001-2018, som fremgår af bilag 1.

Løbende tilsyn med området

Anklagemyndigheden har i ca. 20 år ført tilsyn med området. Der føres fortsat løbende og tæt tilsyn og kontrol med anvendelsen af varetægtsfængslinger i isolation.

Som en del af den generelle kvalitets- og legalitetskontrol i anklagemyndigheden sender politikredsene kvartalsvist statistiske udtræk sammen med et udfyldt skema med oplysninger om afsluttede isolationsfængslinger til den regionale statsadvokat, hvorefter de regionale statsadvokater løbende inddrager dette i tilsynet med politikredsene.

De regionale statsadvokater redegør i relevant omfang over for Rigsadvokaten for udviklingen i antallet og varigheden af isolationsfængslinger, baggrunden herfor samt tiltag til at begrænse omfanget, ligesom statsadvokaterne forholder sig til eventuelle lokale og regionale forskelle i antallet og andelen af varetægtsfængslinger i isolation.

Rigsadvokaten følger på baggrund heraf og i forbindelse med de konkrete sager, der forelægges for Rigsadvokaten med henblik på eventuel forlængelse af isolationsfængsling ud over 8 uger, derudover nøje udviklingen i anvendelsen af varetægtsfængsling i isolation. Politikredsene skal således indhente Rigsadvokatens godkendelse, inden retten anmodes om at forlænge en varetægtsfængsling i isolation ud over en periode på 8 uger (4 uger for personer under 18 år).

Opmærksomhedspunkter i forhold til udvikling, opgørelsesmetode og datagrundlag

Det skal samlet set bemærkes, at det begrænsede antal sager, hvor varetægtsfængsling i isolation anvendes, indebærer, at blot enkelte større sager med et antal sigtede, der varetægtsfængsles i isolation, vil kunne påvirke udviklingen i det samlede antal isolationsfængslinger på landsplan og den gennemsnitlige varighed markant.

Da anvendelsen af isolationsfængslinger beror på de helt konkrete omstændigheder i den enkelte sag, herunder på karakteren af kriminaliteten og den sigtedes forhold, vil det også af den grund kun i begrænset omfang være muligt, ud fra udviklingen i antallet og varigheden af isolationsfængslinger, at sige noget mere generelt om anvendelsen af varetægtsfængsling i isolation.

Redegørelsen bygger på politikredsenes indberetninger om isolationsfængslinger afsluttet i 2019, data trukket fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) og data fra anklagemyndighedens ledelsesinformationssystem (QlikView).

Opgørelsesmetoden er baseret på antal varetægtsfængslinger og ikke antal personer.

Beregningerne for årene før 2012 er baseret på ikke-opdaterede oplysninger om påbegyndte varetægtsfængslinger de enkelte år i stedet for - som de efterfølgende år - på opdaterede afsluttede varetægtsfængslinger. Dette betyder, at data fra før og efter 2012 ikke er helt sammenlignelige.

Opmærksomheden henledes derudover på, at opgørelser baseret på dataudtræk fra POLSAS indeholder dynamiske data, og efterfølgende opdateringer i systemet vil således kunne have betydning for opgørelsen, herunder opgørelser fra tidligere år. Efterfølgende opdateringer kan f.eks. skyldes rettelse af indtastningsfejl, indtastning af senere kommende eller eventuelt forsinkede opdateringer eller justering af datatræk til Qlikview. Endvidere er data trukket fra POLSAS forbundet med en vis datausikkerhed som følge af politikredsenes eventuelt manglende eller ukorrekte registreringer af oplysninger i systemet. Rigsadvokaten arbejder løbende sammen med Rigspolitiet og politikredsen på at sikre pålideligheden i POLSAS og på at korrigere manglende eller urigtige data. Data skal således læses med det nævnte forbehold.

Resultater og udvikling - Færøernes Politi

- I 2019 var der i alt 9 varetægtsfængslinger i isolation på Færøerne. De sidste 5 år har der gennemsnitligt været 8 varetægtsfængslinger i isolation om året.
- Den gennemsnitlige varighed af varetægtsfængsling i isolation var 9 dage i 2019 og har dermed ligget på nogenlunde samme niveau de seneste år.
- Ingen isolationsfængsling varede i 2019 mere end 14 dage.
- Varetægtsfængslinger i isolation udgjorde 29 procent af det samlede antal varetægtsfængslinger i 2019. Set over en 5-årig periode har den gennemsnitlige andel udgjort 33 procent af det samlede antal varetægtsfængslinger.
- Alle varetægtsfængslinger i isolation i 2019 vedrørte narkotikakriminalitet. Det samme har i helt overvejende grad gjort sig gældende de seneste år.
- Ingen personer under 18 år var i 2019 varetægtsfængslet i isolation.

Af bilag 2 fremgår endvidere data for årene 2015-2019.

Løbende tilsyn med området

For så vidt angår anvendelsen af varetægtsfængslinger i isolation på Færøerne viser tallene, at en større andel varetægtsarrestanter isoleres, end det gør sig gældende for Danmark.

Rigsadvokaten har på sit tilsynsmøde med Færøernes Politi i september 2020 drøftet området, som Færøernes Politi også har medtaget i sin lokale tilsynsplan for 2020. Politimesteren på Færøerne indførte den 15. september 2020 og foreløbigt 6 måneder frem et stop for brugen af varetægtsfængsling i isolation, hvorfor der i den periode alene kan begæres varetægtsfængsling i isolation, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder. Baggrunden herfor er, at der er foretaget en nærmere gennemgang af sagerne i 2019. Denne har efter Færøernes Politis opfattelse vist, at effektiviteten af brugen af isolationsfængsling i sagerne vurderes at have været meget begrænset set i forhold til betydningen for efterforskningsmulighederne.

Politimesteren på Færøerne vil ved årets udgang orientere Statsadvokaten for København - der overtager tilsynet med Færøernes Politi fra 2021 - om resultatet og erfaringerne med ordningen. Desuden vil Færøernes Politi indberette data om varetægtsfængslinger i isolation i 2020 til Statsadvokaten i København ved årets udgang.

Fra 2021 vil Færøernes Politi på samme vis som de danske kredse kvartalsvist indberette data om afsluttede varetægtsfængslinger i isolation til Statsadvokaten i København, hvilket statsadvokaten løbende vil inddrage i tilsynet med Færøernes Politi.

Statsadvokaten for København vil fra 2021 på samme vis som for de 12 danske politikredse løbende og i relevant omfang redegøre for området og udviklingen for Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten vil på samme måde som med de danske politikredse på baggrund heraf og i forbindelse med eventuelle konkrete sager, der forelægges for Rigsadvokaten med henblik på eventuel forlængelse af isolationsfængsling ud over 8 uger, derudover nøje følge udviklingen i anvendelsen af varetægtsfængsling i isolation på Færøerne.

Opmærksomhedspunkter i forhold til udvikling, opgørelsesmetode og datagrundlag

Det skal samlet set bemærkes, at det begrænsede antal sager, hvor varetægtsfængsling i isolation anvendes, indebærer, at blot enkelte større sager med et antal sigtede, der varetægtsfængsles i isolation, vil kunne have en mærkbar betydning for udviklingen i det samlede antal isolationsfængslinger og eventuelt for den gennemsnitlige varighed.

Da anvendelsen af isolationsfængslinger også på Færøerne beror på de helt konkrete omstændigheder i den enkelte sag, herunder på karakteren af kriminaliteten og den sigtedes forhold, vil det også af den grund kun i begrænset omfang være muligt, ud fra udviklingen i antallet og varigheden af isolationsfængslinger, at sige noget mere generelt om anvendelsen af varetægtsfængsling i isolation.

Redegørelsen bygger på Færøernes Politis indberetninger om isolationsfængslinger påbegyndt i 2019 (og henholdsvis 2015-2018) opgjort manuelt, da det ikke er muligt i Færøernes Politis journalsystem (NIFLHEIMR) at trække data om varetægtsfængslinger i isolation.

Opgørelsesmetoden er baseret på antal varetægtsfængslinger og ikke antal personer.

Data er således forbundet med en vis usikkerhed som følge af Færøernes Politis eventuelt manglende eller ukorrekte manuelle registreringer. Data skal således læses med det nævnte forbehold.